
Relatiekwaliteit van gehuwden en samenwoners en de rol van huishoudelijke taakverdeling

Lorene Henkel - 3506517

Iris van de Ven - 3709884

BA scriptie Sociologie

Universiteit Utrecht

Begeleidster: Franciëlla van der Heijden

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 3
Theoretisch kader	6
Data en methode	14
Resultaten	21
Discussie en conclusie	27
Literatuurlijst	31

Samenvatting

In dit onderzoek wordt onderzocht of er een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en de ervaren relatiekwaliteit. Daarbij kijken we of de huishoudelijke taakverdeling een rol speelt in deze relatie. Uit de onderzoeksbevindingen blijkt dat er een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit, maar dat de huishoudelijke taakverdeling hierin geen rol speelt. Wel beïnvloedt de huishoudelijke taakverdeling de ervaren relatiekwaliteit. Uit dit onderzoek komt naar voren dat gehuwden een hogere relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. Daarnaast blijkt dat mensen die alles in het huishouden doen minder relatiekwaliteit ervaren dan mensen die niets doen of mensen waarbij de taakverdeling eerlijk verdeeld is.

Inleiding

Het percentage ongehuwde samenwoners neemt toe in Europa (Hogerbrugge & Dykstra, 2009). Voorheen was het normaler om eerst te trouwen en vervolgens te gaan samenwonen. De tijden zijn echter veranderd en we zien dat vooral jongeren steeds vaker en sneller ongehuwd gaan samenwonen (Lichter & Qian, 2008). Wanneer het huwelijk wordt vergeleken met samenwonen blijkt dat mensen die samenwonen vaker hun financiën gescheiden houden, vaker kindloos blijven, een eerlijkere huishoudelijke taakverdeling hebben (Poortman & Mills, 2012) en minder contact hebben met familieleden (Nock, 1995). Daarnaast blijkt uit eerder onderzoek dat samenwoners een lagere relatiekwaliteit ervaren en een minder stabiele relatie hebben vergeleken met gehuwden (Nock, 1995).

In dit onderzoek gaan we kijken of er een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en de ervaren relatiekwaliteit. Wettelijke verbintenissen is een alles omvattende term die het verschil tussen de twee groepen gehuwden en ongehuwde samenwoners aanduidt. Daarbij kijken we of er verschillen zijn in de ervaren relatiekwaliteit tussen de wettelijke verbintenissen en of de huishoudelijke taakverdeling een rol speelt in de relatie tussen wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit. We nemen de huishoudelijke taakverdeling mee in beschouwing omdat uit eerder onderzoek blijkt dat ongehuwde samenwoners vaker een eerlijke taakverdeling hebben en gehuwden vaker een scheve taakverdeling hebben (Poortman & Mills, 2012). De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal staat: *“In hoeverre bestaat er een relatie tussen de wettelijke verbintenissen en de ervaren relatiekwaliteit en welke rol speelt huishoudelijke taakverdeling hierin?”*.

Wetenschappelijke relevantie

Eerder onderzoek laat zien dat gehuwden en samenwoners op allerlei aspecten sterk van elkaar verschillen (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012). Aspecten zoals gezamenlijke investeringen, commitment, kinderen, financiën enzovoort spelen een belangrijke rol (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012). Aangezien het nog vrij onbekend is wat voor effect de verschillen tussen gehuwden en samenwoners hebben op de ervaren relatiekwaliteit, is het van belang om deze link te leggen. Verder is het bekend dat gehuwden en samenwoners verschillen in de verdeling van huishoudelijke taken (Poortman & Mills, 2012) maar is er in de wetenschap binnen familiesociologie een gebrek aan wat de rol van de huishoudelijke taakverdeling is in de relatie tussen de wettelijke verbintenissen en ervaren relatiekwaliteit. Doordat we de huishoudelijke taakverdeling als mediator meenemen in de relatie tussen wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit, is dit een toevoeging ten opzichte van eerdere onderzoeken.

Maatschappelijke relevantie

Naast de toevoeging aan de wetenschap binnen familiesociologie is ons onderzoek maatschappelijk relevant omdat het eventueel een beter inzicht kan geven in de verschillende wettelijke verbintenissen en het geluk van individuen kan weergeven, in ieder geval op relatiegebied. Wanneer er veel individuen hoge relatiekwaliteit ervaren, ervaren ze daarmee veel geluk op relatiegebied. Dit kan een verhoogd welzijn van het individu opleveren. Uiteindelijk zal dit verhoogde welzijn van het individu leiden tot een verhoogd welzijn van de samenleving. Een verhoging van het welzijn kan op zijn beurt weer leiden tot een verhoogde sociale cohesie binnen de samenleving. Er moet meer erkend worden dat een hoge ervaren relatiekwaliteit kunnen leiden tot meer sociale cohesie en sociale uitsluiting kunnen voorkomen (Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid & Cultuur, 1994). De verschillende relaties binnen de familie en het geluk van het individu zijn tenslotte factoren die veel invloed hebben op de toekomstige generatie waarin normen en waarden worden overgedragen. Deze groep legt de basis voor de positie van de toekomstige generaties en zorgt ervoor dat mensen elkaar informele steun en zorg verlenen. (Dykstra, Liefbroer, Komijn, Knijn & Mulder, 2006).

Naast het maatschappelijke belang van relatiekwaliteit is de verdeling van huishoudelijke taken maatschappelijk relevant omdat een verstoorde balans kan leiden tot een achterstand van vrouwen op de arbeidsmarkt, wat leidt tot negatieve discriminatie op de werkvloer (Barstad, 2014). Ook kan een scheve verdeling in het huishouden leiden tot meer ontevredenheid onder vrouwen en mannen, waardoor de relatiekwaliteit afneemt en er meerdere relaties verbroken worden (Barstad, 2014).

Vooruitblik

We beginnen ons onderzoek met het beschrijven van het theoretisch kader. Hierin worden de commitment theorie (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012) en de gender fit theorie uitgewerkt (e.g. Barstad, 2014; Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000; Ciabattari, 2004). Uit deze twee theorieën zullen we twee hypothesen afleiden die ons helpen de onderzoeksvraag toetsbaar te maken. Daarna zullen we in het data en methode gedeelte een overzicht creëren van alle variabelen die worden meegenomen in de analyse en welke methodologische analyse we zullen gaan gebruiken om de hypothesen te toetsten. Vervolgens zullen we de resultaten bespreken met behulp van een beschrijvende en een verklarende analyse. Tot slot sluiten we af met een discussie en een conclusie waarin we de belangrijkste bevindingen presenteren en een antwoord formuleren op onze onderzoeksvraag.

Theoretisch kader

Het doel van dit hoofdstuk is om eerdere onderzoeksbevindingen en bestaande theorieën te gebruiken om inzicht te creëren in wat er al bekend is op het gebied van wettelijke verbintenissen, relatiekwaliteit en huishoudelijke taakverdeling. Om het onderzoek te bewerkstelligen zullen we gebruik maken van een tweetal theorieën waaruit we hypothesen formuleren die ons helpen om de onderzoeksvraag te beantwoorden.

Om de relatie tussen de wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit te voorspellen maken we gebruik van de *commitment theorie* (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012). Daarbij onderzoeken we welke rol huishoudelijke taakverdeling hierin speelt. Hiervoor maken we gebruik van het *gender fit theorie* (e.g. Barstad, 2014; Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000; Ciabattari, 2004). Allereerst bespreken we waarom we gebruik maken van deze theorieën en hoe ze toepasbaar zijn in ons onderzoek. Vervolgens zullen we de theorieën uitgebreid uiteenzetten en zullen we toetsbare hypothesen formuleren.

Commitment theorie

De reden dat we gebruik maken van de commitment theorie is dat er uit eerder onderzoek is gebleken dat een hoge mate van commitment in de relatie leidt tot betere relatiekwaliteit (e.g. Brown & Booth, 1996; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012). Relatiekwaliteit is de focus van talrijke onderzoeken (e.g. Brown & Booth, 1996; Brown, 2004; Nock, 1995; Thomson & Colella, 1992; Wiik et al., 2012). In het algemeen beschrijft de commitment theorie de toewijding aan de relatie en de wil om een relatie als belangrijkste prioriteit te stellen (Brown & Booth, 1996). Gehuwden rapporteren de hoogste mate van commitment en samenwoners rapporteren de laagste mate van commitment (Poortman & Mills, 2012). Commitment in een relatie wordt beïnvloed door vele aspecten. Deze aspecten zullen we stapsgewijs bespreken en concreet toepassen op onze onderzoeksdoelstelling.

Het eerste aspect is de *persoonlijke toewijding* (Poortman & Mills, 2012). Wanneer mensen volledig toegewijd zijn aan hun relatie, ervaren ze meer commitment. Dit leidt op zijn beurt weer tot een hogere relatiekwaliteit (Nock, 1995). Samenwoners zijn vaker minder toegewijd aan hun relatie dan gehuwden (Nock, 1995). Daarnaast stellen gehuwden hun relatie vaker als hoogste prioriteit vergeleken met samenwoners (Stanley et al., 2004). Het huwelijk betekent een sterke sociale bevestiging wat de mate van toewijding bevordert. Daarnaast zorgt het ervoor dat een huwelijk moeilijk ontbonden kan worden doordat het ondersteund wordt door sterke sociale normen (Nock, 1995). Wanneer er gevraagd wordt naar het effect op een individu

wanneer een koppel uit elkaar gaat, rapporteren samenwoners significant minder negatieve effecten dan gehuwden (Nock, 1995). Verder hebben samenwoners vaker plannen om uit elkaar te gaan dan gehuwden, omdat het voor samenwoners minder negatieve gevolgen oplevert (Wiik et al., 2012). De minder negatieve effecten na het verbreken van een relatie en de aanwezigheid van plannen om uit elkaar te gaan bij samenwoners, duiden op minder toewijding aan de relatie (Nock, 1995). Daarnaast speelt het plannen van een gedeelde toekomst binnen een relatie, zoals trouwplannen of een gezamenlijke kindervens, een grote rol (Brown, 2004). Samenwoners met trouwplannen scoren gelijk met gehuwden op het gebied van relatiekwaliteit (Brown, 2004; Brown & Booth, 1996; Ciabattari, 2004). Eerder onderzoek beargumenteerd dat een periode van samenwonen voorafgaand aan het huwelijk, volgens de commitment theorie, duidt op een mindere persoonlijke toewijding omdat men de periode van samenwonen gebruikt als proefperiode om te beoordelen of hij of zij daadwerkelijk de stap wil zetten om in het huwelijksbootje te stappen en volledig toegewijd zal zijn aan zijn of haar partner (Thomson & Colella, 1992). Degenen die gehuwd zijn na een periode van samenwonen ervaren een lagere relatiekwaliteit en hebben een hogere kans op een echtscheiding vergeleken met gehuwden zonder eerst een periode van samenwonen (Seltzer, 1992; Thomson & Colella, 1992; Poortman & Mills, 2012). Direct gehuwden hebben de hoogste persoonlijke toewijding (Kline Rhoades, Stanley, & Markman, 2006; Stanley, Whitton & Markman, 2004; Poortman & Mills, 2012). Des te hoger de persoonlijke toewijding, des te stabielere de relatie, wat op zijn beurt weer leidt tot een betere relatiekwaliteit (Nock, 1995).

Het tweede aspect van commitment zijn *gezamenlijke investeringen*. Hogere wettelijke en persoonlijke commitment binnen een huwelijk verlagen de risico's van gezamenlijke investeringen. Het moedigt gehuwden aan om te investeren doordat huwelijkscontracten helpen om belangen te beschermen en beheren tegen eventueel verlies van gezamenlijke investeringen wanneer er een echtscheiding plaats vindt (Brines & Joyner, 1999). Gezamenlijke investeringen leiden tot meer afhankelijkheid wat op zijn beurt weer leidt tot sterkere persoonlijke commitment (Poortman & Mills, 2012). De wederzijdse afhankelijkheid als gevolg van gezamenlijke investeringen bevordert de cohesie en de stabiliteit binnen een relatie (Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004). Bij gezamenlijke investeringen kan gedacht worden aan het kopen van een huis en het krijgen van kinderen (Nock, 1995; Wiik et al., 2009). Koppels met kinderen zijn vaker meer betrokken bij hun relatie omdat ze hun gezin in stand willen houden (Wiik et al., 2009). De aanwezigheid van kinderen verlaagt de kans op het breken van een relatie doordat partners niet het risico willen lopen om van de kinderen te vervreemden (Gähler, Hong & Bernhardt, 2009). Tegenstrijdig is dat kinderen vaak ook stressfactoren zijn die de relatiekwaliteit juist verlagen (Gähler, Hong & Bernhardt, 2009).

Meningsverschillen, grotere onzekerheid en zwak of niet-afdwingbare contracten kunnen een belemmering vormen voor gezamenlijke investeringen bij samenwoners waardoor zij vatbaarder zijn voor storingen in een relatie (Brines & Joyner, 1999). Elke partner beleeft evenredige toenemende voordelen in wat hij of zij geeft en neemt in een relatie wanneer er sprake is van het ruilen en delen van elkaars meest waardevolle bezittingen. Dit leidt tot minder meningsverschillen, frequentere gezamenlijke instemmingen, meer geven en nemen, positievere emoties naar elkaar, gevoel van eenheid en een grotere kans op gezamenlijke investeringen (Brines & Joyner, 1999). Toch kunnen samenwoners profiteren door een onderhandelingsproces te vormen wat commitment, gezamenlijke investeringen en relatiestabiliteit bevordert indien zij relatie investeringen gelijk verdelen (Brines & Joyner, 1999).

Het derde aspect is de *juridische kant van de relatie*. De wettelijke en juridische verbintenis zegt veel over de mate van commitment in een relatie (e.g. Brown & Booth, 1996; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012). De duurzaamheid van de toewijding neemt toe naarmate meer commitment wordt vastgelegd in de wet (Nock, 1995). Het huwelijk leidt tot een juridisch afdwingbaar contract dat beschermt tegen risico's van gezamenlijke investeringen in de relatie op het moment dat ontwrichting plaats vindt (Brines & Joyner, 1999). Naast gezamenlijke investeringen in de relatie zorgt het huwelijk voor onderlinge afhankelijkheid door een afdwingbaar contract (Nock, 1995).

Gehuwd in gemeenschap van goederen impliceert het hoogste niveau van onderlinge afhankelijkheid en wettelijke verbintenis tussen partners (Nock, 1995). Eigendom en schulden zijn standaard voor beiden, de echtgenoot met het laagste inkomen heeft recht op alimentatie, echtgenoten zijn automatisch de begunstigden van de erfenis na de dood, en de man is standaard de juridische vader van kinderen geboren in het huwelijk. Daarnaast genieten gehuwden van werkgeversvoordelen en in het geval van overlijden heeft de weduw(e) recht op het partners pensioen (Poortman & Mills, 2012). Het verschil tussen trouwen in gemeenschap van goederen en onder huwelijkse voorwaarden heeft betrekking op het mede-eigendom van bezittingen. In een huwelijk onder huwelijkse voorwaarden is er minder financiële onderlinge afhankelijkheid (Poortman & Mills, 2012). Samenwoners hebben een lager wettelijk en juridisch commitment niveau door de afwezigheid van vastgestelde gezamenlijke investeringen, geen alimentatierecht, geen erfenisrecht, geen vaderschapsrecht en slechts beperkte werknemersvoordelen voor de partner (Poortman & Mills, 2012).

Tot slot is er nog het vierde aspect dat relateert aan *selectie effecten op basis van persoonlijkheid en levensideologie*. Eerdere onderzoeken naar verschillen tussen gehuwden en samenwoners

laten zien dat een bepaald type persoon kiest voor samenwonen en de ander voor het huwelijk (Poortman & Mills, 2012; Thomson & Colella, 1992; Wiik et al., 2009). Samenwoners hebben vaker liberalere en meer individualistische standpunten en gehuwden hebben vaker traditionele standpunten (Thomson & Colella, 1992). Individualistische standpunten pleiten dat een individu naast gezamenlijke beslissingen ook individuele beslissingen moet kunnen maken zonder toestemming of onderhandeling met zijn of haar partner. Een traditioneel standpunt pleit dat het huwelijk een levenslange relatie is die niet beëindigd kan worden, behalve in uitzonderlijke situaties. Aangezien samenwoners vaker liberale en individualistische standpunten hebben, is het waarschijnlijker dat zij een lagere commitment in de relatie ervaren omdat zij hun eigen rechten en belangen willen beschermen. Andersom geldt hetzelfde voor gehuwden. Zij nemen meer traditionele standpunten in en daarmee ervaren ze meer commitment omdat zij hun gezamenlijke rechten en belangen willen beschermen (Thomson & Colella, 1992).

Uit de hierboven uiteengezette theorie en genoemde onderzoeksbevindingen wordt geconcludeerd dat gehuwden meer commitment ervaren dan samenwoners. De commitment theorie, gemeten aan de hand van de eerder genoemde aspecten, stelt dat meer commitment leidt tot meer relatiekwaliteit. Hierdoor kunnen we voorspellen dat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. Aan de hand van deze informatie kan de volgende hypothese geformuleerd worden:

H1: *“Gehuwden ervaren een hogere relatiekwaliteit dan samenwoners doordat ze een hogere mate van commitment hebben”*

Gender fit theorie

Naast de relatie tussen de wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit, onderzoeken we wat de rol van de huishoudelijke taakverdeling hierin is. Het is belangrijk om naar deze rol te kijken omdat er in verschillende studies wordt geconcludeerd dat er in het huwelijk sprake is van een minder eerlijke taakverdeling in het huishouden dan bij ongehuwde samenwoners (Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer, & Robinson, 2000). Daarnaast blijkt dat mensen die minder eerlijk verdeelde taken in het huishouden hebben, minder tevreden zijn over hun relatie en dus minder relatiekwaliteit ervaren (Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer, & Robinson, 2000).

Om te onderzoeken waarom en hoe de wettelijke verbintenissen de relatiekwaliteit beïnvloedt, nemen we de huishoudelijke taakverdeling als mediator mee om de relatie te verklaren. Middels de gender fit theorie bekijken we hoe de wettelijke verbintenissen invloed hebben op de huishoudelijke taakverdeling en hoe de huishoudelijke taakverdeling op zijn beurt

weer invloed heeft op relatiekwaliteit (e.g. Barstad, 2014; Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000; Ciabattari, 2004). De gender fit theorie beargumenteert dat de taakverdeling in het huishouden een symbolische uitvoering is van sekse rollen (Ferree, 1990; Greenstein, 1996; South & Spitze, 1994; West & Zimmerman, 1987). Het doen van huishoudelijke taken is een belangrijke factor voor de rolpatronen van de verschillende sekses en helpt om duidelijk te krijgen waarom sekse verreweg andere factoren overstemt in het verklaren van de huishoudelijke taakverdeling.

In de loop der tijd heeft de gender fit theorie verschillende vormen aangenomen en is de theorie door diverse onderzoekers genoemd. Eerdere formuleringen van de gender fit theorie focussen zich op sekse rollen ideologieën die gevormd worden door socialisatie in de kindertijd over de juiste rollen die mannen en vrouwen moeten aannemen (Bianchi, Milkie, Sayer, & Robinson, 2000). Meer recente formuleringen van de gender fit theorie hebben meerdere sekse rollen ideologieën gecombineerd door te stellen dat de verschillen in sekse rollen vanzelf worden uitgevoerd door het doen van specifieke taken en handelingen (Berk, 1958; West & Zimmerman, 1987). Uit eerdere publicaties blijkt dat vrouwen en mannen in gehuwde huishoudens (vergeleken met mannen en vrouwen die samenwonen) een groter verschil ervaren in tijd gespendeerd aan huishoudelijke taakverdeling (South & Spitze, 1994). Gehuwden stellen hierbij dat er sprake is van een sterke kracht van de rollen “wife” en “husband”. De rollen van moeder en vrouw zijn direct gebonden aan de verwachtingen van de uitvoering van huishoudelijke taken (ondanks mogelijke andere rollen en taken) en worden zichtbaar door uitkomsten zoals een schoon huis (Robinson & Milkie, 1998). Bij samenwonen kan deze rol minder duidelijk zijn dan bij een huwelijk, omdat vrouwen die ongehuwd samenwonen zichzelf minder identificeren aan de mate van huishoudelijkheid om hun relaties te ondersteunen (Shelton & John, 1993). Dit komt doordat vrouwen die samenwonen meer lijken op vrouwen die vrijgezel zijn dan dat ze lijken op getrouwde vrouwen. Verder onderzoek laat zien dat wanneer koppels trouwen, het aantal uren in het huishouden voor de vrouw toeneemt ten opzichte van de man (Gupta, 1999). Het blijkt dat het huwelijk het gedrag van mannen en vrouwen beïnvloedt, onafhankelijk van de sociale en economische verschillen tussen gehuwde vrouwen en vrouwen waarvan bekend is dat ze huishoudelijke taken verricht vanuit de normen, waarden en principes die voor haar gelden (Baxter, 2005). Daarnaast laten eerdere bevindingen zien dat een periode van samenwonen voor het huwelijk de balans in de taakverdeling van het huishouden na het huwelijk verandert, ten minste voor vrouwen (Baxter, 2005). Deze bevindingen leveren de verwachtingen dat er sprake is van een causale relatie tussen wettelijke verbintenissen en tijd gespendeerd in het huishouden.

Om te kunnen kijken naar de relatie tussen de verdeling van huishoudelijke taken en de relatiekwaliteit moet er rekening worden gehouden met de ervaren eerlijkheid. Het gevoel van eerlijkheid speelt namelijk een belangrijke rol in deze relatie (Barstad, 2014). Sommige onderzoek vinden dat de verdeling van huishoudelijk taken alleen indirect is geassocieerd met relatiekwaliteit (Lavee & Katz, 2002). Zij stellen dat de correlatie, ten minste bij vrouwen, met name afhankelijk is van een gevoel van eerlijkheid (Lavee & Katz, 2002). Toch blijkt dat er maar weinig vrouwen zijn, ondanks het gegeven dat vrouwen meer doen in het huishouden, die de huishoudelijke taakverdeling als oneerlijk ervaren. Blijkbaar worden ongelijkheden in het huishouden vaak niet zo ervaren. Er blijkt uit eerder onderzoek wel dat vrouwen met een moderne opvatting en ongelijke taakverdeling deze ook sneller als oneerlijk ervaren dan vrouwen met een traditionele opvatting (Greenstein, 1996). Verder blijkt dat een verdeling van huishoudelijke taken die als oneerlijk wordt ervaren, sterkere negatieve effecten heeft op de kwaliteit van de relatie voor vrouwen met een moderne opvatting (Greenstein, 1996). Er is een sterke associatie tussen ongelijkheid in de verdeling van het huishouden en ervaren eerlijkheid in landen waar sprake is emancipatie (Greenstein, 2009).

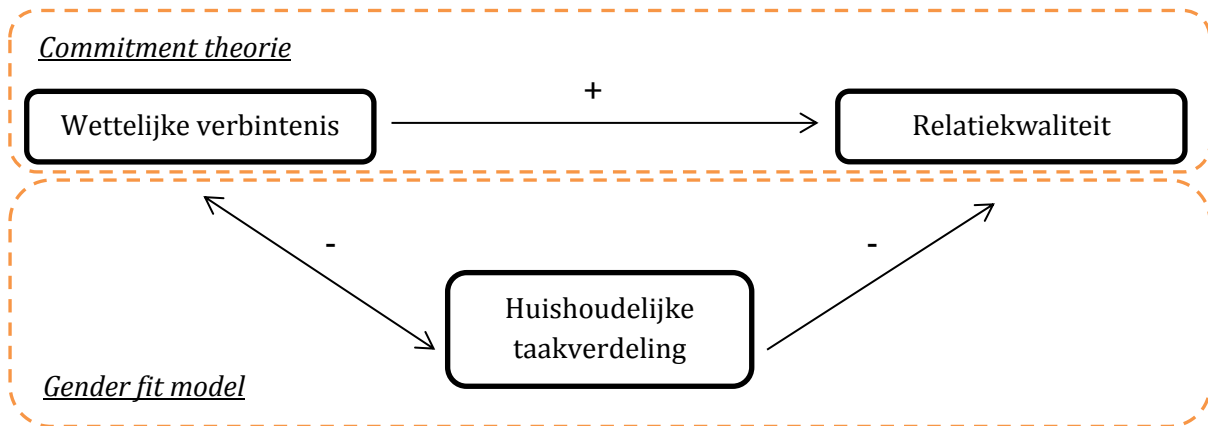
Concluderend kunnen we vanuit de gender fit theorie stellen dat samenwoners een minder scheve huishoudelijke taakverdeling hebben dan gehuwden, doordat zij meer moderne opvattingen hebben en gehuwden meer traditionele opvattingen hebben. Daarnaast blijkt uit eerder onderzoek dat wanneer men een scheve taakverdeling heeft, dit negatief samenhangt met de relatiekwaliteit. Dit komt doordat een scheve taakverdeling sneller als oneerlijk wordt ervaren dan een gelijke taakverdeling. Des te schever de huishoudelijke taakverdeling is, des te lager de relatiekwaliteit. Vandaar dat de tweede hypothese in dit onderzoek is opgesteld:

H2: "Gehuwden ervaren een lagere relatiekwaliteit dan samenwoners omdat ze een schevere taakverdeling hebben in het huishouden."

Figuur 1 geeft een overzichtelijke weergave van onze verwachtingen aan de hand van de commitment theorie en de gender fit theorie. Als uit de analyse blijkt dat er een relatie bestaat tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit, verwachten we dat een toenemende mate van commitment leidt tot een hogere relatiekwaliteit. Indien de huishoudelijke taakverdeling een rol speelt in de relatie tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit, verwachten we dat de wettelijke verbintenis met de meest scheve taakverdeling leidt tot een lagere relatiekwaliteit. Opmerkelijk is dat deze twee theorieën het tegenovergestelde verwachten met betrekking tot de invloed van de wettelijke verbintenis op relatiekwaliteit. De commitment theorie voorspelt namelijk een hogere ervaren relatiekwaliteit voor gehuwden vergeleken met samenwoners

omdat gehuwden meer commitment hebben dan samenwoners. Terwijl de gender fit theorie voorspelt dat samenwoners een hogere relatiekwaliteit ervaren dan gehuwden, omdat samenwoners vaker een eerlijke taakverdeling hebben en gehuwden een scheve taakverdeling.

Figuur 1. Theoretisch model

Controle variabelen

Om een betrouwbare analyse uit te voeren om de relatie tussen de wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit, rekening houdend met de huishoudelijke taakverdeling, te onderzoeken is het noodzakelijk om te controleren voor een aantal controle variabelen.

De eerste controle variabele in de analyse is geslacht. Geslacht kan van invloed zijn op de relatie tussen de wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit omdat mannen en vrouwen hun relatie op verschillende manieren ervaren. Mannen en vrouwen ervaren dingen zoals emotionele en seksuele intimiteit, communicatie en conflicten vaak verschillend (Brown, 2004). Vrouwen zijn namelijk meestal verantwoordelijk voor het huishouden en het in stand houden van de relatie, en zijn daarmee extra gevoelig voor de dynamiek hiervan. Daarnaast zijn vrouwen expressiever dan mannen, waarmee ze vaker problemen in de relatie bespreekbaar maken (Brown, 2004). Dit wordt ook in veel onderzoek uitgelegd als onderdeel van de gender fit theorie (Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000). Samengevat staan vrouwen heel anders in de relatie dan mannen en daarmee kan de ervaren relatiekwaliteit beïnvloedt worden (Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000).

De tweede controle variabele is leeftijd. Deze variabele is toegevoegd omdat veel modellen in eerder onderzoek hebben aangetoond dat leeftijd een lineaire curve heeft. Dit suggereert dat naarmate men ouder wordt, de mate van ervaren relatiekwaliteit toeneemt (Batalova & Cohen, 2002; Greenstein, 2009).

De derde controle variabele is opleidingsniveau. Het blijkt dat een hoger opleidingsniveau een positieve correlatie heeft met een lagere vruchtbaarheid, minder samenwonen, meer huwelijkskwaliteit en een lager level van huishoudelijke taken gedaan door vrouwen (Nock, 1995). Vooral dit laatste is van belang omdat grotere verschillen in huishoudelijke taakverdeling tussen mannen en vrouwen een effect kunnen hebben op de relatiekwaliteit.

De vierde controle variabele is het gegeven of iemand betaalde arbeid verricht of niet. Zo blijkt uit eerder onderzoek dat samenwoners die een stabiele economische positie hebben, bijvoorbeeld doordat ze allebei een vast contract hebben, sneller hun relatie formaliseren middels het huwelijk (Brown, 2004). Daarmee verandert de relatie en mogelijk de relatiekwaliteit.

De vijfde controle variabele is werkuren. De reden dat we werkuren meenemen in de analyse is omdat uit eerder onderzoek blijkt dat samenwoners vaker tweeverdieners zijn, waardoor beide betaalde arbeid verrichten en beide huishoudelijke taken op zich kunnen nemen (Poortman & Mills, 2012). Gehuwden daarentegen hebben deze taken verdeeld doordat één partner betaalde arbeid verricht en de ander de huishoudelijke taken op zich neemt (Poortman & Mills, 2012). Daarom is het van belang te weten hoeveel uren men werkt gezien de verdeling van tijd gespendeerd aan betaalde arbeid en gespendeerd aan huishoudelijke taken.

Verder controleren we nog voor een aantal variabelen gerelateerd aan onze hypothesen. De zesde controle variabele is relatieduur. Relatieduur blijkt in eerder onderzoek een positieve correlatie te hebben met vruchtbaarheid, huwelijkskwaliteit en huwelijkse voldoening (Nock, 1995). Om deze correlatie ook te onderzoeken wat betreft relatiekwaliteit nemen we relatieduur mee als controle variabele.

De zevende controlevariabele zijn het aantal kinderen dat een respondent heeft. Kinderen kunnen van invloed zijn op de huishoudelijke taakverdeling tussen man en vrouw en zorgen eventueel voor meer commitment in de relatie. Een keerzijde van het krijgen van kinderen kan stress zijn die ontstaat door economische zorgen over de kinderen (Poortman & Mills, 2012). Daarnaast hebben we nog een achtste controle variabele omtrent het vraagstuk of respondenten überhaupt kinderen hebben. Deze variabele nemen we om dezelfde reden als de zevende controle variabele mee in onze analyse.

Tot slot hebben we nog de negende controle variabele religie. Mensen die religieus zijn trouwen vaker en gaan minder vaak ongehuwd samenwonen. Daarnaast zorgt religiositeit voor een kleinere kans op echtscheiding. Dit kan betekenen dat de relatiekwaliteit hoger is voor mensen die nadenken over scheiden, of dit sneller als een optie zien (Wiik, 2009).

Data

De dataset die we in ons onderzoek gaan gebruiken om de geformuleerde hypothesen te toetsten is de “Netherlands Kinship Panel Study” (Merz, Dykstra, Hogerbrugg, Komter, Liefbroer en Mulder, codebook NKPS, 2012). Deze studie heeft als doel om meer inzicht te creëren in de aard en het niveau van solidariteit binnen familierelaties. Daarnaast wordt er hierbij verder gekeken dan alleen naar de kernrelaties, alle mogelijke familieverbanden komen namelijk aanbod. De studie is geschikt voor ons onderzoek omdat het relatie aspecten bevat die passend zijn voor onze onderzoeksvraag.

In ons onderzoek maken we gebruik van de derde golf van het onderzoek NKPS, die is afgenomen in de periode 2010-2011. De NKPS ondervraagt in de derde golf respondenten met een Nederlandse nationaliteit tussen de 18 en 79 jaar oud in de periode van de eerste golf, met ongeveer 4400 respondenten. De data onder primaire respondenten werd verzameld via online, telefonische en face-to-face interviews die werden geadministreerd middels Web Interviewing (Web), Computer Assisted Telephone Interviewing (CATI) en Computer Assisted Personal Interviewing (CAPI). De interviews en vragenlijsten in de derde golf focussen zich op de verschillen die hebben plaatsgevonden in de levens van de respondenten en hun families vergeleken met de vragenlijsten en interviews van golf één en twee.

De respondenten zijn verworven uit een willekeurige steekproef van de adressen van particuliere residenties in Nederland. Het bedrijf dat hiervoor werd uitgezocht ontwikkelde een poule van 40000 adressen. Hieruit zijn ongeveer 9000 respondenten getrokken voor het onderzoek. Omdat deze adressen totaal willekeurig tot stand zijn gekomen, komen ze uit heel Nederland en zijn er geen specifieke gebieden die oververtegenwoordigd zijn.

Onze onderzoekspopulatie bevat alleen autochtone respondenten die tijdens de eerste golf tussen de 18 en 79 jaar oud waren, exclusief mensen die in een institutie, verzorgingstehuis, bejaardentehuis, vakantiehuis zitten of geen permanente verblijfsvergunning hebben. Deze populatie is representatief voor de autochtone Nederlandse populatie.

Van de hele dataset met 4390 respondenten hebben we in onze analyse respondenten zonder partner ($n = 994$, 22,6%) en respondenten met een partner maar die niet samenwonen ($n = 228$, 5,2%) buiten beschouwing gelaten. Van de respondenten die gehuwd zijn of samenwonen met of zonder een samenlevingscontract of geregistreerd partnerschap, hebben alle respondenten een waarde bij de afhankelijke, onafhankelijke en intermediaire variabele ($n = 3168$, 72,2%). Daarnaast controleren we voor een aantal controle variabelen waarbij 78 respondenten een missende waarde hebben op de controle variabele relatieduur. Voor de rest van de variabelen

die we meenemen in onze analyse hebben alle respondenten geen missende waarden. Uiteindelijk houden we 3090 respondenten in onze analyse over. We zullen nu bespreken met welke vragen uit het interview of vragenlijst we de afhankelijke, onafhankelijke, mediërende en controle variabelen hebben geconstrueerd.

Variabelen operationaliseren

Onafhankelijke variabele: wettelijke verbintenis

In het interview worden verschillende vragenroutes bewandeld om de twee wettelijke verbintenissen in kaart te brengen. Zo wordt er bijvoorbeeld aan respondenten die in de vorige golf geen partner hadden gevraagd of zij momenteel wel een partner hebben. Wanneer dit het geval is wordt er gevraagd of ze samenwonen of dat ze gehuwd zijn. Respondenten die tijdens het vorige interview wel een partner hadden maar niet samenwoonden, kunnen in de tussentijd ongehuwd zijn gaan samenwonen of al gehuwd zijn. Respondenten die gedurende de derde golf geen partner hebben maar in de vorige golven wel, worden niet meegenomen in ons onderzoek.

In de dataset heeft de NKPS aan de hand van relatie gerelateerde vragen zelf een variabele gemaakt die de respondenten categoriseert in “Geen partner”, “Partner met wie hij/zij niet samenwoont”, “Partner met wie hij/zij ongehuwd samenwoont” en “Partner met wie hij/zij gehuwd samenwoont”. Om de wettelijke verbintenissen “ongehuwd samenwonen” en “gehuwd” mee te nemen in onze analyse, hebben we met behulp van deze variabele van de twee groepen samenwoners en gehuwden dichotome variabelen gemaakt. Een dichotome variabele heeft twee antwoordcategorieën en wordt ook wel een dummy genoemd (Agresti en Finlay, 2009).

Bij alle respondenten in de dataset is bekend wat hun wettelijke verbintenis is, er zijn dus geen missende waarden. Van de 4390 respondenten zijn 2674 gehuwd (60,9%) en 494 respondenten wonen ongehuwd samen (11,3%). De twee dummy's hebben een nominale vorm.

Afhankelijke variabele: relatiekwaliteit

In het interview worden stellingen voorgelegd die in kaart brengen hoe tevreden respondenten op dit moment zijn met de relatie. De volgende stellingen werden gesteld: (A) We hebben een goede relatie; (B) De relatie met mijn partner maakt me gelukkig; (C) Onze relatie is sterk; (D) De relatie met mijn partner is erg stabiel. De antwoordcategorieën waaruit respondenten konden kiezen waren: (1) Helemaal mee eens; (2) Mee eens; (3) Niet eens, niet oneens; (4) Mee oneens; (5) Helemaal mee oneens.

We hebben ervoor gekozen alle stellingen over relatiekwaliteit met een partner samen te voegen tot één variabele. Alvorens het samenvoegen van de hierboven genoemde stellingen in één variabele hebben we gecontroleerd of deze stellingen hetzelfde meten, namelijk de relatiekwaliteit met hun partner, en of deze metingen betrouwbaar zijn. Dit hebben we gedaan

met behulp van Cronbach's alpha level. In de statistiek is de vuistregel dat de alpha boven de .7 moet zijn om vast te stellen dat samengenomen variabelen betrouwbaar zijn en hetzelfde meten (Agresti en Finlay, 2009). De alpha bij deze stellingen is 0.947. Met een alpha van 0.947 kunnen we er vanuit gaan dat deze stellingen hetzelfde meten en betrouwbaar zijn. Bij het samenvoegen zijn de antwoord categorieën bij elkaar opgeteld. Deze hebben we gedeeld door het aantal stellingen zodat we de gemiddelde waarden van alle stellingen hebben. Alle gehuwden en samenwoners hebben waarden bij deze vier stellingen. De variabele relatiekwaliteit heeft een interval vorm. Na het samenvoegen van de stellingen hebben we de antwoord categorieën gespiegeld waardoor het een logischere loop krijgt met toenemende relatiekwaliteit.

Intermediaire variabele: huishoudelijke taakverdeling

In het onderzoek naar de relatie tussen de wettelijke verbintenissen op relatiekwaliteit, houden we rekening met de huishoudelijke taakverdeling. In het interview worden een aantal huishoudelijke taken voorgelegd waarbij de respondent kon aangeven wie deze taken meestal uitvoeren. De huishoudelijke taken waren: (A) Eten koken; (B) Boodschappen doen; (C) Opruimen en schoonmaken; (D) ~~Administratie doen~~; (E) ~~Klusjes doen in en rond huis~~; (F) Wassen en strijken. We hebben ervoor gekozen "administratie doen" en "klusjes doen in en rond het huis" weg te laten omdat we ons willen richten op de dagelijkse huishoudelijke taken, oftewel de kerntaken. De antwoord categorieën waren als volgt: (1) Altijd door u; (2) Vaker door u; (3) Gelijk; (4) Vaker door partner; (5) Altijd door partner.

Ook bij het samenvoegen van deze huishoudelijke taken hebben we gecontroleerd of de taken hetzelfde meten en of ze betrouwbaar zijn. De alpha bij de hierboven genoemde huishoudelijke taken bedraagt 0.844. Eveneens zijn de waarden bij het samenvoegen bij elkaar opgeteld. Vervolgens hebben we de waarden gedeeld door 4, waardoor we de gemiddelde waarden van de huishoudelijke taken krijgen. Ook hierbij geldt dat alle gehuwden en samenwoners een waarde hebben bij de vier afzonderlijke huishoudelijke taken.

Om de tweede hypothese te toetsen met behulp van deze mediërende variabele hebben we drie dummy's gemaakt voor de verschillende huishoudelijke taakverdelingen. Respondenten die bij de samengevoegde variabele de waarden "1" tot "1,75" krijgen van de dummy variabele "Respondent doet alles" de waarde "1". Respondenten die de waarden "2" tot "3,5" hebben, krijgen bij de dummy variabele "Gelijke taakverdeling" de waarde "1". Respondenten de waarden "3,75" of hoger hebben, krijgen bij de dummy variabele "Respondent doet niets" de waarde "1".

Controle variabelen

Geslacht

Het geslacht van de respondent is geconstrueerd in een dichotome variabele. De variabele “geslacht” is een dummy variabele waarbij mannen de waarde 0 krijgen en vrouwen de waarde “1”. Deze variabele heeft geen missende waarden. De dataset bevat 1714 mannen en 2676 vrouwen en heeft een nominaal meetniveau.

Leeftijd

De leeftijd is in het interview gevraagd aan de hand van de geboortedatum. In de dataset had het NKPS al een variabele geconstrueerd die de leeftijd in jaren aangeeft. De jongste respondent in de dataset van de derde golf is 25 jaar en de oudste respondent is 89 jaar. De variabele heeft geen missende waarden en heeft een ratio meetniveau.

Opleidingsniveau

Opleidingsniveau wordt in het interview gevraagd aan de hand van de vraag “Wat is de hoogste opleiding die u met een diploma heeft afgerond?” We hebben ervoor gekozen de hoogste behaalde opleiding mee te nemen in onze analyse omdat we niet weten of de respondenten die momenteel een studie volgen deze ook daadwerkelijk afmaken. De antwoord categorieën waaruit de respondenten konden kiezen luiden: (1) Lagere school niet afgemaakt; (2) Alleen lagere school (incl. vglo); (3) Lbo, huishoudschool, lhno (incl. vmbo praktijk); (4) Mavo, ulo, mulo, (incl. vmbo theoretische leergang); (5) Havo, mms; (6) Vwo, hbs, atheneum, gynasium; (7) Kort mbo; (8) Mbo (4 jaar); (9) Hbo, kandidaatsexamen; (10) Universiteit; (11) Postacademisch (bv. Notariaat, artsexamen, doctorstitel). Van alle respondenten in de dataset is bekend welke opleiding zij hebben afgerond met een diploma. Opleidingsniveau is een interval variabele.

Betaalde arbeid

In het interview wordt de vraag gesteld “Verricht u op dit moment betaald werk?” De antwoord categorieën waaruit respondenten konden kiezen waren: (1) Geen betaald werk; (2) Wel betaald werk. Alle respondenten hebben deze vraag ingevuld, er zijn dus geen missende waarden. Het is een nominale variabele waarbij geen betaald werk de waarde “0” krijgt en wel betaald werk de waarde “1”.

Werkuren

Naast het gegeven of respondenten betaalde arbeid verrichten of niet, controleren we voor het aantal uren dat deze respondenten werken. In het interview wordt de vraag gesteld “Hoeveel uur per week werkt u?” Hierbij konden respondenten in aantallen aangeven hoeveel uren zij

volgens een contract werken. Wanneer ze geen contract hebben konden ze de feitelijke aantal uren aangeven. Respondenten die geen betaalde arbeid verrichten hebben bij deze geconstrueerde variabele de waarde "0" gekregen.

Relatieduur

In het interview en in de vragenlijst wordt niet gevraagd hoe lang respondenten al een relatie hebben. Om toch een beeld te krijgen van de duur van de relatie hebben we ervoor gekozen de relatieduur te meten aan de hand van de informatie uit golf twee en golf drie. Bij respondenten wiens relatie begonnen is na de tweede golf, gaan we er vanuit dat hun relatie korter dan 4 jaar duurt. Respondenten die in de tweede golf al een relatie hadden en in de derde golf nog steeds met dezelfde partner zijn, worden gecodeerd als langer dan 4 jaar¹.

Aan respondenten die in de tweede golf een relatie hadden werd gevraagd: "Bent u nog steeds samen met die partner?". Aan de hand van die vraag hebben we de variabele geconstrueerd die meet of respondenten langer of korter dan 4 jaar een relatie hebben. Respondenten konden deze vraag met "Ja" of "Nee" beantwoorden. Wanneer respondenten "Ja" hebben aangegeven, krijgen zij de waarde "1", wat betekend dat zij langer dan 4 jaar samen zijn. Wanneer respondenten hebben aangegeven niet meer bij deze partner te zijn, krijgen zij de waarde "0", wat betekend dat zij korter dan 4 jaar samen zijn. Omdat we aan het begin van het construeren, respondenten die in golf drie geen relatie hebben of samenwonen uit de analyse te hebben gefilterd, weten we dat respondenten die op deze vraag "Nee" hebben geantwoord, in golf drie wel een gehuwd zijn of samenwonen maar dat deze relatie pas na golf twee is ontstaan.

Kinderen

We zullen ook controleren voor het feit of respondenten kinderen hebben of niet. De dataset bevat een bestaande variabele, aangemaakt door de NKPS, die aangeeft hoeveel gezamenlijke en/of geadopteerde kinderen deel uitmaken van het huishouden. Met behulp van deze variabele hebben we een dummy variabele geconstrueerd die aangeeft of respondenten gezamenlijke en/of geadopteerde kinderen hebben met hun partner, met de waarde "1" en of ze geen gezamenlijke en/of geadopteerde kinderen hebben met hun partner, met de waarde "0". Naast het feit of respondenten gezamenlijke en/of geadopteerde kinderen met zijn of haar partner

¹ Wanneer respondenten in de tweede golf (2006-2007) gehuwd waren, samenwoonden met of zonder contract of registratie of een partner hadden maar niet samenwoonden, en in de derde golf nog steeds met dezelfde partner zijn, kunnen we er vanuit gaan dat zij langer dan 4 jaar een relatie hebben. Van respondenten die in de tweede golf geen relatie hadden maar in de derde golf wel, kunnen we er vanuit gaan dat zij korter dan 4 jaar een relatie hebben. Dit geldt ook voor respondenten die in de tweede golf gehuwd waren, samenwoonden met of zonder contract of registratie of een partner hadden zonder samen te wonen en inmiddels met een andere partner samenwonen met of zonder contract of registratie of gehuwd zijn.

hebben, zullen we ook controleren voor het aantal gezamenlijke en/of geadopteerde kinderen. Deze variabele is op ratio niveau.

Religieuze bezoeken

Het is voor ons niet belangrijk welk geloof men aanhangt maar in hoeverre men betrokken en verbonden is met het geloof. In het interview werd de volgende vraag gesteld “Hoe vaak bezoekt u tegenwoordig vieringen van een kerk of geloofsgemeenschap?” De antwoord categorieën waar respondenten uit konden kiezen waren: (1) (vrijwel) nooit; (2) Eén of enkele keren per jaar; (3) Eén of enkele keren per maand; (4) Eén of enkele keren per week. Omdat er weinig variatie zit in aantal keren per jaar, maand of week, hebben we ervoor gekozen een dummy variabele te construeren die aangeeft wanneer respondenten (vrijwel) nooit een kerk of geloofsgemeenschap bezoeken met de waarde “1” en respondenten die jaarlijks, maandelijks of wekelijks een kerk of geloofsgemeenschap bezoeken, met de waarde “0”.

Analyse

Om een beeld te krijgen van de effecten van de verschillende wettelijke verbintenissen op relatiekwaliteit, gemedieerd door de huishoudelijke taakverdeling, worden de hypothesen die eerder zijn besproken in de theorie getoetst. Het toetsen van de hypothesen en het interpreteren van de data zal worden uitgevoerd aan de hand van een multiple regressie analyse. De multiple regressie analyse is geschikt omdat deze kijkt of er meerdere onafhankelijke variabelen correleren met de afhankelijke variabele. In dit onderzoek wordt er gekeken of wettelijke verbintenis en huishoudelijke taakverdeling een significante relatie hebben met relatiekwaliteit. Met andere woorden, verschilt de mate van relatiekwaliteit door de huishoudelijke taakverdeling en de vorm van wettelijke verbintenis? Het is bij de multiple regressie analyse belangrijk dat de variabelen continue of ordinaal zijn, ook mogen de onafhankelijke variabele nominaal zijn wanneer je er dummy's van maakt. De onafhankelijke variabele wettelijke verbintenis is nominaal en de onafhankelijke variabele huishoudelijke taakverdeling is ordinaal, maar behandelen we als een continue variabele. De multiple regressie analyse is ook geschikt voor onze hypothesen omdat de mediërende variabele via deze regressie ook kan worden meegenomen. Naast dat het de regressie tussen onafhankelijke en afhankelijke variabelen meet, kun je het mediërende effect meten. In dit onderzoek is dat de relatie tussen de huishoudelijke taakverdeling en relatiekwaliteit. Bij de multiple regressie analyse is voldaan aan de bijbehorende assumpties. Daarnaast is de afhankelijke variabele relatiekwaliteit normaal verdeeld.

We meten het mediërende effect door het voor twee modellen te vergelijken. De gegevens in de modellen zijn ongestandaardiseerde regressie coëfficiënten. In het eerste model meten we

de relatie tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit en controleren we voor een aantal controle variabelen. Aan de hand van model 1 kunnen we hypothese 1 toetsen, die pleit dat er een relatie bestaat tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit doordat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan ongehuwde samenwoners.

In het tweede model voegen we de intermediaire variabele huishoudelijke taakverdeling toe aan de analyse. Wanneer de relatie tussen de wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit verandert doordat huishoudelijke taakverdeling aan de analyse wordt toegevoegd, betekent dat dat de relatiekwaliteit per wettelijke verbintenis beïnvloed wordt door de huishoudelijke taakverdeling. Hiermee kunnen we hypothese 2 toetsen die pleit dat de huishoudelijke taakverdeling een rol speelt in de relatie tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit, doordat respondenten met een gelijke huishoudelijke taakverdeling een hogere relatiekwaliteit ervaren dan respondenten die een scheve huishoudelijke taakverdeling hebben.

Tabel 1. Beschrijvende statistieken

	Min.	Max.	Gem./proportie	Standaarddeviatie
<i>Afhankelijke variabele</i>				
Relatiekwaliteit	1	5	4,358	0,6730
<i>Onafhankelijke variabelen</i>				
Wettelijke verbintenis				
Huwelijk	0	1	0,844	
Samenwonen	0	1	0,156	
<i>Intermediaire variabele</i>				
Huishoudelijke taakverdeling				
- Respondent doet alles	0	1	0,075	
- Gelijke taakverdeling	0	1	0,481	
- Respondent doet niets	0	1	0,256	
<i>Controle variabelen</i>				
Geslacht	0	1	0,587	
Leeftijd	25	89	51,588	12,685
Opleidingsniveau	1	11	7,050	2,586
Betaalde arbeid	0	1	0,671	
Werkuren	0	60	20,280	16,994
Relatieduur	0	1	0,989	
Kinderen	0	1	0,880	
Aantal kinderen	0	14	2,156	1,297
Religieuze bezoeken	0	1	0,627	
Totaal (N)	3090			

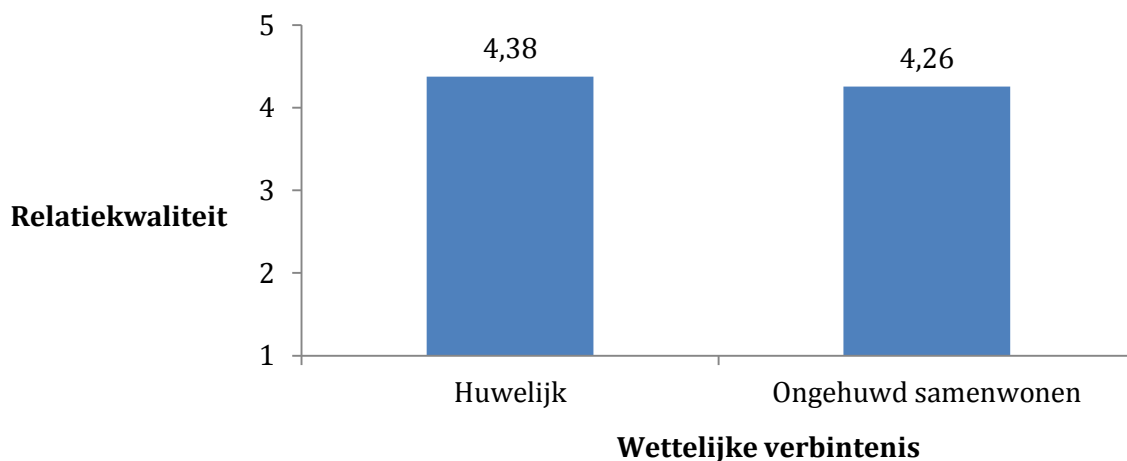
Resultaten

Beschrijvende statistieken

De relatie die in dit onderzoek centraal staat is de relatie tussen de wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit. Daarbij houden we rekening met de huishoudelijke taakverdeling. Tabel 1 in het vorige hoofdstuk geeft de beschrijvende statistieken van de variabelen die we meenemen in onze analyse. Als we kijken naar de afhankelijke variabele zien we dat respondenten gemiddeld een 4,36 scoren op relatiekwaliteit. Dat wil zeggen dat respondenten, ongeacht of ze gehuwd zijn of samenwonen, het gemiddeld eens zijn met de feiten dat ze een goede, sterke en stabiele relatie hebben en dat hun partner hen gelukkig maakt (Tabel 1). Gehuwden zijn in onze analyse oververtegenwoordigd. Van alle respondenten die we meenemen in de analyse is 84,4% gehuwd en 15,6% woont ongehuwd samen. De meeste respondenten (48,1%) hebben een eerlijke huishoudelijke taakverdeling, gevolgd door respondenten die niets in het huishouden doen (25,6%) en 7,5% van de respondenten doen alles in het huishouden (Tabel 1).

Figuur 1 laat ons met beschrijvende statistieken zien hoe de gemiddelde relatiekwaliteit van de wettelijke verbintenissen is. Figuur 1 laat zien dat gehuwden een hogere relatiekwaliteit ervaren vergeleken met samenwoners.

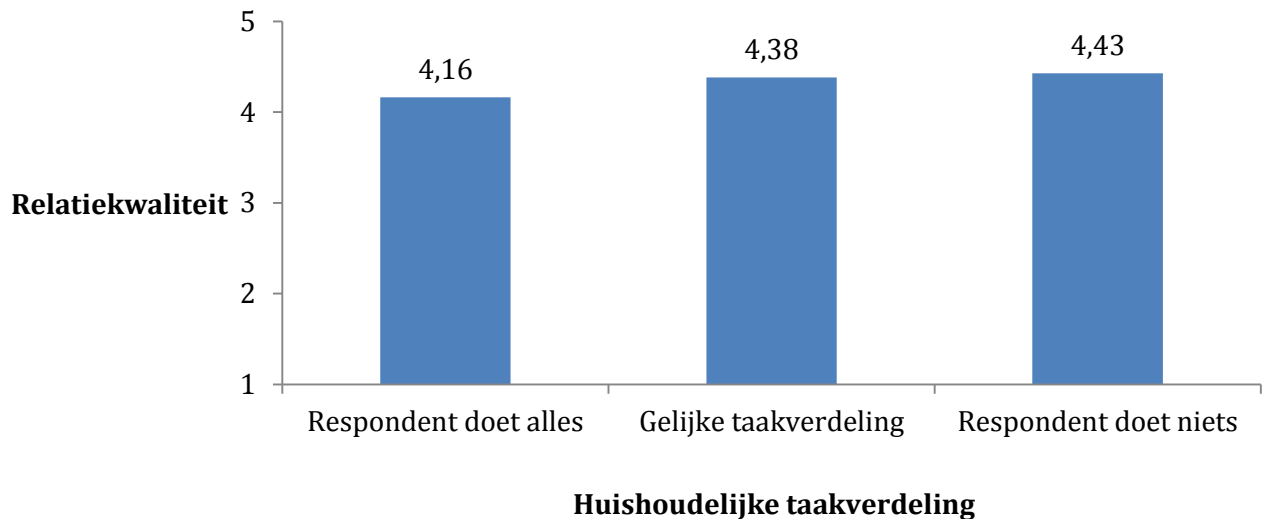
Figuur 1. Relatiekwaliteit bij wettelijke verbintenis

Bron: eigen analyse (Netherlands Kinship Panel Study, NKPS – derde golf, 2010-2011)

Figuur 2 laat ons met beschrijvende statistieken zien dat respondenten die niets in het huishouden doen, de hoogste relatiekwaliteit ervaren in vergelijking met respondenten met een gelijke taakverdeling en respondenten die alles in het huishouden doen. Daarbij ervaren respondenten die alles in het huishouden doen de laagste relatiekwaliteit.

Figuur 2. Relatiekwaliteit bij huishoudelijke taakverdeling

Bron: eigen analyse (Netherlands Kinship Panel Study, NKPS – derde golf, 2010-2011)

Figuur 1 ondersteund onze verwachtingen gevormd door de commitment theorie en figuur 2 laat gegevens zien die in strijd zijn met onze verwachtingen gevormd door de gender fit theorie. De commitment theorie voorspelt dat gehuwden, doordat ze meer commitment hebben, een hogere relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. De gender fit theorie voorspelt dat respondenten met een eerlijke taakverdeling de hoogste relatiekwaliteit ervaren. Echter, laat figuur 2 zien dat respondenten die niets in het huishouden doen in een scheve huishoudelijke taakverdeling een hogere relatiekwaliteit ervaren vergeleken met respondenten met een eerlijke taakverdeling.

We kunnen aan de hand van deze bevindingen niet concluderen dat de verschillen in relatiekwaliteit tussen de wettelijke verbintenissen en de mate van huishoudelijke taakverdelingen significant zijn. Deze beschrijvende statistieken geven een ruw beeld van wat er verwacht kan worden.

Met behulp van een t-test kunnen significante verschillen wel in het licht worden gebracht, maar kan er niet worden vastgesteld dat er een significant verband bestaat tussen de onafhankelijke variabele en mediërende variabele op de afhankelijke variabele (Agresti & Finlay, 2009). Als we kijken naar de verschillen in relatiekwaliteit tussen gehuwden en

samenwoners, zien we dat gehuwden een gemiddelde relatiekwaliteit van 4,38 hebben en ongehuwde samenwoners een gemiddelde van 4,26 (Figuur 1). Het verschil is 0,12 en is significant ($B=0,000$). Met deze informatie kan verwacht worden dat wanneer er uit de analyse blijkt dat er een relatie is tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit, dat gehuwden een significant hogere relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners.

Kijkend naar de verschillen in gemiddelde relatiekwaliteit op de mate van huishoudelijke taakverdeling (Figuur 2), zien we dat respondenten die alles in het huishouden doen de laagste relatiekwaliteit ervaren met een gemiddelde van 4,16. Respondenten met een gelijke taakverdeling scoren op relatiekwaliteit gemiddeld een 4,38. Dat is 0,22 meer dan respondenten die alles in het huishouden doen. Dit verschil is significant ($B=0,000$). Verder laat figuur 2 zien dat respondenten die niets doen in het huishouden een hogere relatiekwaliteit ervaren (4,43) vergeleken met respondenten met een gelijke taakverdeling (4,38). Het verschil is 0,12 maar niet significant ($B=0,092$). Daarnaast ervaren respondenten die niets in het huishouden doen ook meer relatiekwaliteit (4,43) vergeleken met respondenten die alles in het huishouden doen (4,16). Het verschil is 0,27 en is significant ($B=0,000$). Met deze gegevens kan verwacht worden dat er een relatie bestaat tussen huishoudelijke taakverdeling en ervaren relatiekwaliteit wanneer respondenten die alles doen in het huishouden significant minder relatiekwaliteit ervaren vergeleken met respondenten met een gelijke huishoudelijke taakverdeling en respondenten die niets in het huishouden doen.

Verklarende resultaten

Model 1

Uit model 1 blijkt dat er een significante relatie bestaat tussen wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit. Samenwoners ervaren een negatief significant verschil met een effect van -0,257 ten opzichte van gehuwden, wat betekent dat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. Daarnaast zijn er een aantal controle variabelen die ook een significante relatie hebben. De eerste van deze variabelen is geslacht. Omdat er sprake is van een negatieve significante relatie kunnen we concluderen dat vrouwen minder relatiekwaliteit ervaren dan mannen. De tweede variabele die een significante relatie heeft met relatiekwaliteit is leeftijd. Ook deze relatie heeft een negatieve richting, wat betekent dat naar mate men ouder wordt men minder relatiekwaliteit ervaart. De derde variabele met een significante is relatieduur. Aangezien de relatie negatief van aard is kunnen we stellen dat respondenten met een relatie korter dan 4 jaar meer relatiekwaliteit ervaren dan respondenten met een relatie die al langer dan 4 jaar duren. De laatste significante controle variabele in model 1 is de dummy variabele kinderen. Ook deze relatie is negatief. Dit houdt in dat respondenten die geen kinderen hebben

een effect van 0,279 meer aan relatiekwaliteit ervaren vergeleken met respondenten die wel kinderen hebben.

Model 2

Ook in model 2 is er sprake van een significante relatie tussen de variabele wettelijke verbintenis en de afhankelijke variabele relatiekwaliteit. De richting van deze relatie is negatief, wat betekent dat samenwoners minder relatiekwaliteit ervaren dan gehuwden. Naast deze onafhankelijke variabele is de variabele huishoudelijke taakverdeling toegevoegd aan het model. Deze variabele bestaat uit de drie dummy's (1) "respondent doet alles van de huishoudelijke taken", (2) "respondent doet niets van de huishoudelijke taken" en (3) "gelijke huishoudelijke taakverdeling". In model 2A is de dummy "gelijke huishoudelijke taakverdeling" de referentiecategorie. Er is sprake van een negatieve significante relatie tussen "respondent doet alles van de huishoudelijke taken" en "gelijke huishoudelijke taakverdeling. Dat houdt in dat respondenten die alles in het huishouden doen significant minder relatiekwaliteit ervaren dan respondenten die een gelijke huishoudelijke taakverdeling hebben. Daarnaast is er in model 2B sprake van een positief significant effect tussen "respondenten die niets doen in het huishouden" en "respondenten die alles doen in het huishouden". Daarmee blijkt dat respondenten die niets in het huishouden doen significant meer relatiekwaliteit ervaren dan respondenten die alles in het huishouden doen. Verder zijn er nog drie controlevariabelen significant, namelijk leeftijd, relatieduur en kinderen. Deze drie controle variabelen hebben dezelfde richting als in model 1.

Analyse Resultaten

Wanneer we model 1 en model 2 met elkaar vergelijken vallen er een aantal dingen op. Ten eerste verandert er niets van het effect van wettelijke verbintenissen op relatiekwaliteit. Het effect blijft negatief en even groot en daarmee ervaren ongehuwde samenwoners hetzelfde verschil in relatiekwaliteit van gehuwden als in model 1. Dit betekent dat de toevoeging van de mediërende variabele huishoudelijke taakverdeling geen effect heeft op de relatie tussen wettelijke verbintenis en relatiekwaliteit. Wat verder opvallend is, is dat de controle variabele geslacht in model 1 een negatieve significante relatie heeft op relatiekwaliteit. Dit houdt in dat vrouwen minder relatiekwaliteit ervaren dan mannen. Van dit effect blijft niks over wanneer we de mediërende variabele huishoudelijke taakverdeling toevoegen in model 2. Het effect is in model 2 wel nog negatief maar niet meer significant. Dat betekent dat de huishoudelijke taakverdeling gedeeltelijk de verschillen tussen man en vrouw wegneemt. Verder blijven dezelfde controle variabelen in model 1 en model 2 significant, de verschillen in effecten tussen de modellen zijn zeer klein en niet significant.

Kortom, na het uitvoeren van de multi-pele regressie analyse blijkt dat er een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en de ervaren relatiekwaliteit waarbij gehuwden een hogere relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. Daarbij speelt de huishoudelijke taakverdeling geen rol in deze relatie maar beïnvloedt de huishoudelijke taakverdeling wel de relatiekwaliteit. Namelijk, respondenten die alles in het huishouden doen ervaren een lagere relatiekwaliteit dan respondenten die een gelijke taakverdeling hebben of die niets in het huishouden doen.

Tabel 2A. Regressie analyse van effect van wettelijke verbintenissen, huishoudelijke taakverdeling en controlevariabelen op relatiekwaliteit

	Model 1	Model 2
Intercept	5,173 ** (0,000)	5,185 ** (0,000)
Samenwonen ¹	-0,257 ** (0,000)	-0,256 ** (0,000)
Respondent doet alles van de huishoudelijke taken ²		-0,176 ** (0,000)
Respondent doet niets van de huishoudelijke taken ²		0,063 (0,075)
Geslacht ³	-0,101 ** (0,000)	-0,056 (0,098)
Leeftijd ⁴	-0,004 ** (0,002)	-0,004 ** (0,001)
Opleidingsniveau ⁴	0,006 (0,239)	0,005 (0,300)
Betaalde arbeid ⁵	-0,050 (0,248)	-0,050 (0,329)
Werkuren ⁴	0,000 (0,904)	-0,001 (0,733)
Relatieduur ⁶	-0,328 ** (0,006)	-0,331 ** (0,005)
Kinderen ⁷	-0,279 ** (0,000)	-0,278 ** (0,000)
Aantal kinderen ⁴	0,022 (0,064)	0,022 (0,064)
Religie ⁸	-0,005 (0,843)	-0,006 (0,800)
R ² (Verklaarde variantie)	0,030	0,036

** Significant bij P < 0,01

* Significant bij P < 0,05

¹ gehuwden vormen de referentiecategorie

² respondenten die een gelijke huishoudelijke taakverdeling hebben vormen de referentiecategorie

³ vrouwen vormen de referentiecategorie

⁴ gecodeerd van laag naar hoog

⁵ werk vormt de referentiecategorie

⁶ relaties >4 jaar vormen de referentiecategorie

⁷ kinderen vormen de referentiecategorie

⁸ resp. die nooit/bijna nooit religieuze plekken bezoeken vormen de referentiecategorie

Tabel 2B. Regressie analyse van effect van wettelijke verbintenissen en huishoudelijke taakverdeling op relatiekwaliteit

	Model 1	Model 2
Intercept	5,173 ** (0,000)	5,075 ** (0,000)
Samenwonen ¹	-0,257 ** (0,000)	-0,258 ** (0,000)
Gelijke huishoudelijke taakverdeling ²		0,127 ** (0,000)
Respondent doet niets van de huishoudelijke taken ²		0,177 ** (0,000)

** Significant bij P < 0,01

* Significant bij P < 0,05

¹ gehuwden vormen de referentiecategorie

² respondenten die alles doen in het huishouden vormen de referentiecategorie

Discussie en conclusie

Menig onderzoek is er gedaan naar de verschillen tussen gehuwden en samenwoners (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Poortman & Mills, 2012; Nock, 1995). Dit onderzoek legt de focus op de relatie tussen de wettelijke verbintenissen en ervaren relatiekwaliteit en welke rol de huishoudelijke taakverdeling hierin speelt. Er is weinig onderzoek gedaan naar de rol van huishoudelijke taakverdeling binnen deze relatie (Baxter, 2005; Poortman & Mills, 2012). De onderzoeksvraag die in dit onderzoek centraal staat is de vraag in hoeverre er een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en de ervaren relatiekwaliteit bestaat, en welke rol de huishoudelijke taakverdeling hierin speelt. .

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden hebben we twee hypothesen opgesteld, beargumenteerd vanuit de commitment theorie (e.g. Brines & Joyner, 1999; Brown, 2004; Nock, 1995; Poortman & Mills, 2012) en de gender fit theorie (e.g. Barstad, 2014; Baxter, 2005; Bianchi, Milkie, Sayer & Robinson, 2000; Ciabattari, 2004). De commitment theorie beschrijft dat mensen die hun relatie als hoogste prioriteit stellen, meer toewijding en commitment hebben in hun relatie, ook meer relatiekwaliteit ervaren (Brines & Joyner, 1999; Brown & Booth, 1996; Nock, 1995). Eerder onderzoek laat zien dat gehuwden een hogere mate van commitment ervaren dan samenwoners (Brown & Booth, 1996; Nock, 1995). Hypothese 1, geformuleerd vanuit de commitment theorie, gaat er vanuit dat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners omdat ze meer commitment hebben. Aan de hand van deze hypothese kunnen we de relatie tussen wettelijke verbintenis en de ervaren relatiekwaliteit onderzoeken.

De gender fit theorie beschrijft dat men zich gedraagt naar de sekse rollen verwachtingen waardoor gehuwden een meer traditionele en scheve taakverdeling hebben en samenwoners een moderne en eerlijke taakverdeling hebben. Daarnaast stelt de gender fit theorie dat de mate van eerlijkheid in de huishoudelijke taakverdeling relevant is voor de ervaren relatiekwaliteit. Hierdoor is onze verwachting, geformuleerd in hypothese 2, dat mensen met een traditionele en scheve taakverdeling (gehuwden) minder relatiekwaliteit ervaren dan mensen met een moderne en eerlijke taakverdeling (samenwoners).

Bevindingen

Uit de resultaten is gebleken dat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners. Dit is conform met de verwachtingen van de commitment theorie, wat betekent dat hypothese 1 wordt bevestigd. De resultaten wat betreft de huishoudelijke taakverdeling waren wisselend en voldeden niet helemaal aan ons verwachtingspatroon. Uit de resultaten bleek dat respondenten die niets in het huishouden doen, meer relatiekwaliteit ervaren dan respondenten die alles in

het huishouden doen. Daarnaast ervaren respondenten die een gelijke huishoudelijke taakverdeling hebben ook meer relatiekwaliteit dan respondenten die alles doen in het huishouden. Tegen onze verwachting in bleek dat respondenten met een gelijke huishoudelijke taakverdeling niet meer relatiekwaliteit ervaren dan respondenten met een scheve verdeling die niets doen in het huishouden. Aangezien wij er in dit onderzoek vanuit gingen dat respondenten met een gelijke taakverdeling de hoogste relatiekwaliteit ervaren, kunnen we stellen dat hypothese 2 verworpen wordt. Het zijn tenslotte de respondenten die een scheve huishoudelijke taakverdeling hebben en niets in het huishouden doen die de meeste relatiekwaliteit ervaren. Daar tegenover staan respondenten die ook een scheve verdeling hebben qua taken, maar die zelf alles in het huishouden doen. Zij ervaren de minste relatiekwaliteit.

Ook vonden we dat het effect van de variabele geslacht op de relatiekwaliteit na de toevoeging van huishoudelijke taakverdeling wegviel. Dit betekent dat het effect van geslacht op relatiekwaliteit werd vervangen door het effect van huishoudelijke taakverdeling op relatiekwaliteit. Hieruit kunnen we concluderen dat vrouwen het meest doen in het huishouden en daarmee de minste relatiekwaliteit ervaren. Dit is interessant omdat hieruit blijkt dat de variabele geslacht en de variabele huishoudelijke taakverdeling sterk met elkaar correleren.

Verder deden we nog twee interessante bevindingen wat betreft de controle variabelen. Zo bleek dat respondenten naar mate ze ouder worden minder relatiekwaliteit ervaren. Dit was tegen de verwachtingen in. Wij hadden namelijk verwacht dat er sprake zou zijn van een positieve lineaire curve. Hetzelfde vonden wij bij relatieduur. Ook hier waren de verwachtingen dat respondenten meer relatiekwaliteit ervaren naar mate de relatie langer duurt. Dit bleek echter niet te kloppen en uit de resultaten werd zichtbaar dat respondenten die een relatie korter dan 4 jaar hebben meer relatiekwaliteit ervaren.

In het licht van deze bevindingen kunnen we zeggen dat de commitment theorie klopt. Gehuwden ondervinden meer relatiekwaliteit dan samenwoners. Dit komt overeen met eerdere onderzoeken waarin dezelfde conclusie werd getrokken (Nock, 2005; Poortman & Mills, 2012). Onze theoretische assumptie dat een gelijkere huishoudelijke taakverdeling leidt tot meer relatiekwaliteit wordt in twijfel getrokken. Huishoudelijke taakverdeling blijkt een minder belangrijke rol te spelen dan dat wij verwacht hadden. Zo blijkt huishoudelijke taakverdeling geen effect te hebben op de relatie tussen wettelijke verbintenissen en relatiekwaliteit. Uit eerder onderzoek blijkt wel dat gehuwden een meer traditionele verdeling in het huishouden hebben dan samenwoners (Baxter, 2005). Daarnaast bleek dat een traditionele taakverdeling leidt tot minder relatiekwaliteit en de gender fit theorie stelt dat gehuwden de minste relatiekwaliteit ervaren. Aangezien er in dit onderzoek is gevonden dat gehuwden meer

relatiekwaliteit ervaren dan samenwoners, kunnen we stellen dat een moderne en daarmee eerlijkere huishoudelijke taakverdeling niet automatisch leidt tot meer relatiekwaliteit.

Sterke & slechte punten onderzoek

Dit onderzoek kent sterke punten en beperkingen. Een sterke punt is dat dit onderzoek als redelijk vernieuwend kan worden gezien. Er is in eerder onderzoek weinig gekeken naar de rol van huishoudelijke taakverdeling op relatiekwaliteit in combinatie met de verschillende wettelijke verbintenissen. Dit terwijl onderzoek naar samenwoners wat betreft de huishoudelijke taakverdeling steeds relevanter wordt. De groep neemt in Europa steeds meer toe in omvang (Hogerbrugge & Dykstra, 2009). Om te weten wat dit voor gevolgen heeft voor de emancipatie en de maatschappij is het belangrijk om deze variabele mee te nemen in onderzoeken over relaties en relatiekwaliteit.

Daarnaast heeft het onderzoek ook een aantal beperkingen. De eerste beperking van het onderzoek heeft te maken met huishoudelijke taakverdeling. Door een tekort aan informatie en vragen, bijvoorbeeld hoe iedere partner zijn bijdrage in het huishouden ervaart, is het lastig om oneerlijke taakverdeling in te delen. Zo ervaren respondenten die alles doen in het huishouden en respondenten met een partner die alles doet in het huishouden beide een scheve taakverdeling. Dat betekent echter niet dat deze respondenten evenveel relatiekwaliteit ervaren. Het zou voor het onderzoek geprefereerd worden als er data beschikbaar waren geweest over hoe eerlijk respondenten de taakverdeling ervaren, om daar uiteindelijk de mate van relatiekwaliteit op te baseren. Zo zou bijvoorbeeld de vraag "In hoeverre beschouw je de bestaande huishoudelijke taakverdeling als eerlijk?" beter zijn geweest voor ons onderzoek.

Een tweede beperking is dat we bij de groep samenwoners respondenten met een samenlevingscontract of partnerregistratie en respondenten die samenwonen zonder samenlevingscontract of partnerregistratie moesten samenvoegen. De respondenten die samenwoonden met een samenlevingscontract of met een geregistreerd partnerschap waren in onze dataset te klein om ze gescheiden mee te nemen.

Aanbevelingen vervolgonderzoek

Uit het onderzoek bleek dat gehuwden meer relatiekwaliteit ervaren dan ongehuwde samenwoners. Helaas kunnen we nog weinig zeggen over de aard van deze verschillen, zo bleek de commitment theorie wel bevestigd te worden, maar de gender fit theorie bleek in het geheel niet overeen te komen. Er spelen veel factoren mee die relatiekwaliteit kunnen beïnvloeden, maar het is relevant voor het algemeen welzijn van de samenleving om dit in verdere studies te onderzoeken. Het is voor ons na dit onderzoek nog onduidelijk waar de grote verschillen in relatiekwaliteit ontstaan. Ook zou het interessant zijn voor vervolgonderzoek om verschillende

sub groeperingen te onderzoeken. Bij dit onderzoek was van tevoren al bekend dat allochtonen ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef. De relatieve nummers van verschillende sub groeperingen kunnen de resultaten van samenwoners versus gehuwden wat betreft relatiekwaliteit voor de populatie van Nederland in het geheel veranderen. Tot slot moedigen we vervolgonderzoeken van deze aard in andere landen dan Nederland aan. Dit omdat de het huwelijk en samenwonen in elk land van andere culturele aard en normen en waarden zijn (Poortman&Mills, 2012). Voor dezelfde reden moeten er meer longitudinale onderzoeken plaats vinden. Normen en waarden over het huwelijk en samenwonen kunnen over tijd veranderen, en het is belangrijk om hier inzicht in te hebben.

Conclusie

Alles samengevat, blijkt dat er wel degelijk een relatie bestaat tussen de wettelijke verbintenissen en ervaren relatiekwaliteit. Namelijk, gehuwden ervaren een hogere relatiekwaliteit in vergelijking met samenwoners. Daarbij speelt huishoudelijke taakverdeling geen rol, en is deze niet in de richting die we aan de hand van de gender fit theorie verwacht hadden. Wel wordt de ervaren relatiekwaliteit beïnvloed door de huishoudelijke taakverdeling. Namelijk, de partner die in een scheve huishoudelijke taakverdeling niets doet in het huishouden, ervaart per slot van rekening de hoogste relatiekwaliteit vergeleken met de andere partner die in dezelfde huishoudelijke taakverdeling alles doet in het huishouden. In deze wetenschappelijke puzzel waarin twee theorieën het tegenovergestelde voorspellen, blijkt de commitment theorie de beste voorspelling te doen en daarmee is de mate van je commitment in je relatie cruciaal voor een gelukkige relatie.

Literatuurlijst

- Barstad, A. (2014). Equality is bliss? Relationship quality and the gender division in household labor. *Journal of family issues*, 1-21.
- Baxter, J. (2005). To Marry or Not to Marry: Marital Status and the Household Division of Labour. *Journal of Family Issues*, 26, 300-321.
- Berk, S. F. (1985). *The gender factory*. New York: Plenum.
- Bianchi, S. M., Milkie, M. A., Sayer, L. C., & Robinson, J. P. (2000). Is anyone doing the housework? Trends in the gender division of household labor. *Social Forces*, 79, 191- 228.
- Boele-Woelki, K., Curry-Summer, I., Jansen, M., & Schrama, W. (2007). *Huwelijk of geregistreerd partnerschap? Evaluatie van de wet openstelling huwelijk en de wet geregistreerd partnerschap* [Marriage or registered partnership? An evaluation of the same-sex marriage act and the law on registered partnership]. Deventer, The Netherlands: Kluwer.
- Brines, J., & Joyner, K. (1999). The ties that bind: Principles of cohesion in cohabitation and marriage. *American Sociological Review*, 64, 333-355.
- Brown, S. (2004). Moving from cohabitation to marriage: Effects on relationship quality. *Social Science Research*, 33, 1-19.
- Brown, S., & Booth, A. (1996). Cohabitation versus marriage: A comparison of relationship quality. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 668-678.
- Brown, S., & Kawamura, S. (2010). Relationship quality among cohabitators and marrieds in older adulthood. *Social Science Research*, 39, 777-786.
- Ciabattari, T. (2004). Cohabitation and housework: The effects of marital intentions. *Journal of Marriage and Family*, 66, 118 - 125.
- Dykstra, P., Liefbroer, A., Kalmijn, M., Knijn, G., & Mulder, C. (2006). Family relationships: the ties that bind. A Sociological and Demographic Research Programme 2000-2006. Geraadpleegd op 10 maart 2014 van <http://www.nkps.nl/NKPSEN/nkps.htm>.

- Ferree, M. (1990). Beyond separate spheres: Feminism and family research. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 866-884.
- Gähler, M., Hong, Y., & Bernhardt, E. (2009). Parental divorce and union disruption among young adults in Sweden. *Journal of Family Issues*, 30, 688-713.
- Greenstein, T. (1996a). Gender Ideology and Perceptions of the Fairness of the Division of Household Labor: Effects on Marital Quality. *Social Forces*, 74, 1029-42. -----
 (1996b). Husbands' Participation in Domestic Labor: Interactive Effects of Wives' and Husbands' Gender Ideologies. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 585-95.
- Greenstein, T. (2009). National context, family satisfaction, and fairness in the division of household labor. *Journal of Marriage and Family*, 71, 1039-1051.
- Gupta, S. (1999). The effects of transitions in marital status on men's performance of housework. *Journal of Marriage and the Family*, 61, 700-711.
- Hogerbrugge, M., & Dykstra, P. (2009). The Family Ties of Unmarried Cohabiting and Married Persons in the Netherlands. *Journal of Marriage and Family*, 71, 135-145.
- Kline Rhoades, G., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2006). Pre-engagement cohabitation and gender asymmetry in marital commitment. *Journal of Family Psychology*, 20, 553 – 560.
- Lavee, Y., & Katz, R. (2002). Division of labor, perceived fairness, and marital quality: The effect of gender ideology. *Journal of Marriage and Family*, 64, 27-39.
- Lichter, D., & Qian, Z. (2008). Serial Cohabitation and the Marital Life Course. *Journal of Marriage and Family*, 70, 861–878.
- Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1996). *Notitie Gezin: Maatschappelijk positie van het gezin*. Rijswijk: Directie Sociaal Beleid, Ministerie van WVC.
- Nock, S. (1995). A Comparison of Marriages and Cohabiting Relationships. *Journal of Family Issues*, 16, 53-76.

- Poortman, A., & Mills, M. (2012). Investments in Marriage and Cohabitation: The Role of Legal and Interpersonal Commitment. *Journal of Marriage and Family*, 74, 357-376.
- Rijksoverheid (2012). Informatieblad trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen. Geraadpleegd op 10 maart 2014 van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/trouwen-samenlevingscontract-en-geregistreerd-partnerschap/samenlevingscontract>
- Schoen, R. (1992). First unions and the stability of first marriages. *Journal of Marriage and the Family*, 54, 281 – 284.
- Seltzer, J. A. (2004). Cohabitation in the United States and Britain: Demography, kinship and the future. *Journal of Marriage and Family*, 66, 921 – 928.
- Shelton, B., & John, D. (1993). Does marital status make a difference? Housework among married and cohabiting men and women. *Journal of Family Issues*, 14, 401-420.
- South, S., & Spitze, G. (1994). Housework in marital and nonmarital households. *American Sociological Review*, 59, 327-347.
- Stanley, S., Whitton, S., & Markman, H. (2004). Maybe I do: Interpersonal commitment and premarital or nonmarital cohabitation. *Journal of Family Issues*, 25, 496 – 519.
- Thomson, E., & Colella, U. (1992). Cohabitation and marital stability: Quality or commitment? *Journal of Marriage and the Family*, 54, 259 – 267.
- West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender and Society*, 1, 125-151.
- Wiik, K., Keizer, R., & Lappegard, T. (2012). Relationship quality in marital and cohabiting unions across Europe. *Journal of Marriage and Family* 74 (June 2012): 389 – 398